

อักขรวิธี: อิทธิพลของภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต ที่มีต่อภาษาไทย

Orthography: Influences of Pali and Sanskrit on Thai

จิตตภา สาราพัตติก ไชยปัญญา (Chittapa Sarapadnuke Chaipunya)¹

Received: June 13, 2019

Revised: August 7, 2019

Accepted: August 27, 2019

บทคัดย่อ

ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตเข้ามาปะปนในภาษาไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัย และมีการใช้กันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน คำภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทยนี้ ใช้ทั้งในภาษาพูด ภาษาเขียน ตลอดจนใช้ในการตั้งชื่อ การที่ไทยรับคำจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาใช้เป็นเวลายาวนาน เป็นเหตุให้ภาษาทั้งสองเข้ามามีอิทธิพลต่อภาษาไทยในหลายด้านด้วยกัน เช่น ด้านเสียง ด้านคำและการสร้างคำ ด้านสำนวนภาษา และการผูกประโยค รวมถึงอิทธิพลด้านอักขรวิธีซึ่งพบในการเขียนคำของภาษาไทยเป็นจำนวนมาก อิทธิพลด้านอักขรวิธีที่ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมีต่อการเขียนคำในภาษาไทยมีทั้งสิ้น 8 ลักษณะ ได้แก่ 1) การมีตัวสะกดในแต่ละมาตราเพิ่มมากขึ้น 2) การเขียนพยัญชนะกำกับด้วยเครื่องหมายทัณฑฆาต 3) การไม่เขียนรูปประวิสรรชนีย์กลางพยางค์หรือคำ 4) การเขียนคำโดยใช้รูป ั-ย และ ไ-ย 5) การเขียนคำโดยไม่ใช้ไม้ไต่คู้ในคำยืมภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต 6) การใช้รูปอักษรบางรูปเขียนคำในภาษาไทย 7) การเขียนคำแบบลากเข้าความ 8) การเขียนคำโดยใช้แนวเทียบผิด

คำสำคัญ: อักขรวิธี, ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต, อิทธิพลต่อภาษาไทย

¹ ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Abstract

Pali and Sanskrit have long been blended in Thai language since Sukhothai Kingdom. They have been utilized in written and spoken languages and also in naming people. As a consequence, Pali and Sanskrit have strong influences on Thai language in various aspects for instance sounds, words and their formation, idioms and styles, sentence composition, and orthography which has been found in many Thai words.

Orthographic influences of Pali and Sanskrit on writing Thai in lexical level revealed into 8 characteristics including 1) writing excessive letters for each word, 2) writing letters with Thantakhat—the mark of silent letter, 3) writing with no -ะ mark in the middle of the syllable or word, 4) writing ัย and ไย incorrectly, 5) writing ๘ on Pali or Sanskrit loanwords, 6) writing with some particular scripts on Thai, 7) writing with folk Etymological concept, 8) writing with incorrect analogy.

Keywords: Orthography, Pali and Sanskrit, Influences on Thai

บทนำ

ภาษาไทยมีคำที่ยืมมาจากภาษาอื่นจำนวนมาก เช่น ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ภาษาจีน ภาษาเขมร ในส่วนของภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตนั้น มีหลักฐานต่าง ๆ มากมายที่แสดงว่าภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตเข้ามาปะปนในภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นหลักฐานทางโบราณคดี ตลอดจนจารึกต่าง ๆ ที่ปรากฏว่ามีภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตปนอยู่ ดังที่สาโรจน์ บัวพันธุ์งาม (2558, หน้า 145) กล่าวไว้ว่า หลักฐานทางโบราณวัตถุที่สำคัญที่สุดชิ้นหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คนไทยยืมคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ปะปนกับภาษาไทย นั่นก็คือ ศิลาจารึกหลักที่ 1 ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชในศิลาจารึกหลักที่ 1 นั้นพบคำภาษาบาลีจำนวน 11 คำ คำภาษาสันสกฤตจำนวน 20 คำ และคำภาษาบาลีและสันสกฤตจำนวน 28 คำ รวมทั้งสิ้น 59 คำ เช่น ทาน คีล ปราชัญญ์

สังฆราช พรราชา ครู อาจารย์ ตรีบุรุษ ปราสาท ฯลฯ นอกจากนี้ชื่อของอาณาจักรโบราณยุคก่อนประวัติศาสตร์ เช่น ทวารวดี ศรีวิชัย ศรีโพธิ์ ตามพรลิงค์ ฯลฯ ซึ่งเป็นคำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตก็เป็นเครื่องยืนยันได้อีกเช่นกันว่า คำภาษาบาลีและสันสกฤตได้เข้ามาปะปนในภาษาไทยก่อนเกิดอาณาจักรสุโขทัยแล้ว

หากจะพิจารณาถึงสาเหตุของการเข้ามาปะปนในภาษาไทยของภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตเข้ามาปะปนในภาษาไทยไว้หลายสาเหตุ มีทั้งที่สอดคล้องกันและแตกต่างกันดังนี้ บุญเหลือ โจมโน (2556, หน้า 8-10) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้ภาษาบาลีและสันสกฤตเข้ามาปะปนในภาษาไทยไว้ว่า มาจากสาเหตุด้านศาสนา วรรณคดี วิชาการ และวัฒนธรรมประเพณี ส่วนปรีชา ทิชีนพงศ์ (2534, หน้า 9-10) ได้กล่าวว่า มีสาเหตุมาจากศาสนา วรรณคดี รัฐศาสตร์ สำหรับวิสันต์ กัญแก้ว (2545, หน้า 3-4) ได้กล่าวว่า มีสาเหตุมาจากศาสนา วรรณคดี วัฒนธรรม ประเพณี ศัพท์บัญญัติ และสาโรจน์ บัวพันธุ์งาม (2558, หน้า 146-148) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้ภาษาบาลีและสันสกฤตเข้ามาปะปนในภาษาไทยไว้ว่า มาจากสาเหตุด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และการศึกษา

แม้ว่าสาเหตุที่ทำให้ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตเข้ามาปะปนในภาษาไทยมีอยู่หลายสาเหตุดังที่นักวิชาการแต่ละท่านได้กล่าวไว้ข้างต้น แต่ปรีชา ทิชีนพงศ์ (2534, หน้า 10) ได้ให้ข้อสังเกตไว้อย่างน่าสนใจว่า...หากกล่าวอย่างสรุปที่สุดเกี่ยวกับสาเหตุที่ภาษาบาลีและสันสกฤตเข้ามาเกี่ยวข้องกับภาษาไทย ก็มีเพียงประการเดียวคือ สาเหตุแห่งความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนกันทางวัฒนธรรม เพราะคำว่าวัฒนธรรมมีความหมายกว้างที่อาจหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ดังนั้นไม่ว่าเราจะสัมพันธ์กับอินเดียจนได้รับเอาภาษาของเขาเข้ามาในลักษณะใด ก็อาจสังเคราะห์เข้าในสาเหตุแห่งความสัมพันธ์กันทางวัฒนธรรมได้ทั้งสิ้น

เหตุที่คนไทยรับคำภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย โดยไม่ปฏิเสธคำจากภาษาทั้งสอง อาจเป็นเพราะไทยรับคำจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตเข้ามาพร้อมกับความเชื่อทางศาสนาและการเมืองการปกครอง ภาษาทั้งสองจึงกลมกลืนอยู่ในวัฒนธรรมไทยมาช้านาน ตั้งแต่สมัยสุโขทัยและมีการใช้กันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน โดยภาษาทั้งสองเข้ามาทั้งทางศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธ ในเบื้องต้นไทยจำเป็น

ต้องรับคำจากภาษาทั้งสองมาใช้ เนื่องจากไม่มีคำในภาษาไทยที่จะใช้แทนคำในภาษาทั้งสองได้ ในช่วงต่อมาเมื่อมีผู้ที่ได้บวชเรียนและได้ศึกษาภาษาบาลีสันสกฤต ซึ่งถือกันว่าเป็นภาษาที่ยาก ดังนั้นการที่บุคคลเหล่านั้นนำภาษาทั้งสองมาใช้จึงได้รับการยกย่องและทำให้คำภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมีศักดิ์สูงกว่าภาษาไทย หลังจากนั้นมาก็มีการนำคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้กันมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะคำในภาษาทั้งสองยังคงได้รับการยกย่องว่าเป็นคำมีเกียรติและเป็นคำของผู้รู้ คำภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตที่นำมาใช้ในภาษาไทยนี้ ใช้ทั้งในภาษาพูด ภาษาเขียน ตลอดจนใช้ในการตั้งชื่อ

การที่คนไทยรับคำจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาใช้เป็นเวลายาวนานและมีหลายสาเหตุที่ทำให้ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตเข้ามาปะปนในภาษาไทย ดังที่กล่าวข้างต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเหตุให้ภาษาทั้งสองเข้ามาอิทธิพลต่อภาษาไทยในหลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นด้านเสียง ด้านคำและการสร้างคำ ด้านสำนวนภาษา และการผูกประโยค รวมถึงอิทธิพลด้านอักขรวิธีซึ่งพบในการเขียนคำของภาษาไทยเป็นจำนวนมาก

อักขรวิธี หมายถึง วิธีการเขียนและการใช้ระบบการเขียนของภาษาใดภาษาหนึ่งอย่างถูกต้อง ดังนั้นอิทธิพลด้านอักขรวิธีที่ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมีต่อการเขียนคำในภาษาไทย จึงหมายถึงวิธีการเขียนและการใช้ระบบการเขียนของภาษาไทยที่เกิดจากการที่ภาษาไทยรับคำภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาใช้ ดังจะเห็นได้จากการที่มีคำในภาษาไทยเป็นจำนวนมากมีอักขรวิธีหรือวิธีการเขียน ซึ่งทำให้คนใช้ภาษาไทยหรือคนที่เรียนภาษาไทยเกิดความสงสัยว่า เพราะเหตุใดจึงเขียนเช่นนั้น ซึ่งวิธีการเขียนคำจำนวนไม่น้อยในภาษาไทยล้วนเกิดจากอิทธิพลที่ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมีต่อภาษาไทย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตในภาษาไทยพบว่า มีนักวิชาการที่ให้อธิบายเรื่องอิทธิพลที่ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมีต่อภาษาไทยด้านอักขรวิธีไว้ เช่น วิสันต์ ภูมิก้าว สุภาพร มากแจ้ง สาโรจน์ บัวพันธ์งาม และสุทิวังค์ พงศ์ไพบูลย์ บทความนี้มีเจตจำนงนำเสนอความคิดเห็นของนักวิชาการเหล่านี้ เพื่อแสดงให้เห็นว่า การเขียนคำในภาษาไทยเป็นจำนวนมากล้วนมีอิทธิพลมาจากการที่ภาษาไทยรับเอาภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาใช้เป็นเวลาต่อเนื่องและยาวนาน

อิทธิพลของภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต

อิทธิพลที่ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมีต่อการเขียนคำในภาษาไทยได้หลายลักษณะ สามารถสรุปเป็นประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้ 1) การมีตัวสะกดในแต่ละมาตราเพิ่มมากขึ้น 2) การเขียนพยัญชนะกำกับด้วยเครื่องหมายทัณฑฆาต 3) การไม่เขียนรูปประวิสรรชนีย์กลางพยางค์หรือคำ 4) การเขียนคำโดยใช้รูป ั-ย และ ไ-ย 5) การเขียนคำโดยไม่ใช้ไม้ไตคู่ในคำยืมภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต 6) การใช้รูปอักษรบางรูปเขียนคำในภาษาไทย 7) การเขียนคำแบบลากเข้าความ 8) การเขียนคำโดยใช้แนวเทียบผิด

อักษรวิธีหรือการเขียนคำในภาษาไทยที่เกิดจากอิทธิพลของภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต มีรายละเอียดดังนี้

1. การมีตัวสะกดในแต่ละมาตราเพิ่มมากขึ้น

การมีตัวสะกดในแต่ละมาตราเพิ่มมากขึ้นเป็นอิทธิพลด้านอักษรวิธีที่เกิดขึ้นเมื่อไทยยืมคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้

1.1 มาตราตัวสะกดแม่ก (ก)/k/ ใช้รูปพยัญชนะ ข, ค, ฉ เป็นตัวสะกด เช่น

ภาษาสันสกฤต	ภาษาบาลี	ภาษาไทย	ออกเสียงว่า
मुख	मुख	मुख (ป. ส.)	/มุข/
नाक	नाक	นาค (ป. ส.)	/นาค/
मेघ	मेघ	เมฆ (ป. ส.)	/เมฆ/

1.2 ตราตัวสะกดแม่กต (ต)/t/ ใช้รูปพยัญชนะ จ, ช, ฎ, ฐ, ฑ, ฒ, ต, ถ, ท, ฐ, ศ, ษ, ส เป็นตัวสะกด เช่น

ภาษาสันสกฤต	ภาษาบาลี	ภาษาไทย	ออกเสียงว่า
रोज	रोज	รोज (ป. ส.)	/โรต/
राच	राच	ราช (ป. ส.)	/ราต/
नाण	नाण	นาฏ (ป. ส.)	/นาต/
राज्ञ	राज्ञ	รัฏ (ป.)	/รัต/
कृत्	कृत्	ครุฑ (ส.)	/ครุฑ/

ภาษาสันสกฤต	ภาษาบาลี	ภาษาไทย	ออกเสียงว่า
วฤทธิ	วृทธิ	วृทธิ (ป.)	/วุด/ /วุด-ทิ/
สตุตว	สตุต	สัตุว (ส.)	/สัตุ/
นาถ	นาถ	นาถ (ป. ส.)	/นาต/
นาท	นาท	นาท (ป. ส.)	/นาต/
อายุธ	อาวุธ, อายุธ	อาวุธ (ป.)	/อา-วุด/
อากาศ	อากาศ	อากาศ (ส.)	/อา-กาด/
วิษ	วิส	พิษ (ส.)	/พิด/
ภาส	ภาส	ภาส (ป. ส.)	/พาด/

1.3 มาตรการตัวสะกดแม่กบ (บ)/p/ ใช้รูปพยัญชนะ ป, พ, ภ เป็นตัวสะกด เช่น

ภาษาสันสกฤต	ภาษาบาลี	ภาษาไทย	ออกเสียงว่า
ปาป	ปาป	บาป (ป. ส.)	/บาบ/
ภาว	ภาว	ภाप (ป. ส.)	/พาบ/
ลาภ	ลาภ	ลาภ (ป. ส.)	/ลาบ/

1.4 มาตรการตัวสะกดแม่กน (น)/n/ ใช้รูปพยัญชนะ ญ, ณ, ร, ล, ฬ เป็นตัวสะกด เช่น

ภาษาสันสกฤต	ภาษาบาลี	ภาษาไทย	ออกเสียงว่า
ปุณฺย	ปุณฺญ	บุญ (ป.)	/บุญ/
คุณฺ	คุณฺ	คุณ (ป. ส.)	/คุณ/
การ	การ	การ (ป. ส.)	/กาน/
กาล	กาล	กาล (ป. ส.)	/กาน/
	กาฬ	กาฬ (ป.)	/กาน/

เมื่อภาษาไทยยืมคำจากภาษาบาลีและ/หรือภาษาสันสกฤตมาใช้ ได้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปคำจากภาษาเดิมเพื่อให้เข้ากับระบบพยางค์ของภาษาไทย ซึ่งเป็นเหตุให้มาตรการตัวสะกดของไทยบางมาตรการมีตัวสะกดในแต่ละมาตราเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับที่สาโรจน์ บัวพันธุ์งาม (2558, หน้า 280) ได้อธิบายไว้ว่า รูปคำภาษาบาลีและสันสกฤตส่วนใหญ่เมื่อปรับเปลี่ยนให้เข้ากับระบบพยางค์ของคำไทยจะมีรูปพยัญชนะ

ตัวสะกดไม่ตรงตามรูปมาตราตัวสะกดแบบไทย แต่กำหนดให้ออกเสียงสอดคล้องกับ
มาตราตัวสะกดของคำไทย ทำให้ภาษาไทยมีรูปพยัญชนะที่ใช้เป็นตัวสะกดในแต่ละ
มาตรามากขึ้นโดยเฉพาะมาตราตัวสะกดในแม่กก แม่กด แม่กบ และแม่กน

2. การเขียนพยัญชนะกำกับด้วยเครื่องหมายทัณฑฆาต

คำว่า “การันต์” ตามความหมายของภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตกับคำว่า
“การันต์” ในภาษาไทยมีความหมายแตกต่างกัน คำ “การันต์” ของภาษาบาลีสันสกฤต
หมายถึง เสียงที่อยู่ตำแหน่งสุดท้ายของคำ ถ้าคำใดลงท้ายด้วยสระก็เป็นสระการันต์
ถ้าคำใดลงท้ายด้วยพยัญชนะก็เป็นพยัญชนะการันต์ เช่น มนสฺ เป็น ส การันต์ กนยา
เป็น อา การันต์ ส่วน “การันต์” ในภาษาไทย หมายถึง “ที่สูดอักษร”, ตัวอักษรที่
ไม่ออกเสียง ซึ่งไม่ทัณฑฆาตกำกับไว้ เช่น ตัว “ต์” ในคำว่า “การันต์” (ราชบัณฑิตยสถาน,
2556, หน้า 119)

การที่ไทยรับคำจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาใช้ทำให้ภาษาไทย
มีการใช้คำที่มีตัวการันต์เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดคำพ้องเสียงขึ้นในภาษาไทยนั้น
สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2517, หน้า 184) อธิบายเรื่องนี้ว่า เนื่องจากภาษาสันสกฤต
สามารถออกเสียงสะกดเป็นตัวควบกล้ำได้ แต่ภาษาไทยไม่อาจจะออกเสียงสะกดเป็น
เสียงควบกล้ำได้ ทำให้อักษรที่เป็นตัวสะกดบางตัวออกเสียงตรงกัน เราจึงต้องใช้
ตัวการันต์เพื่อให้เห็นความแตกต่างของรูปศัพท์เดิม ส่วน วิสันต์ กฏแก้ว (2545,
หน้า190) และสาโรจน์ บัวพันธุ์งาม (2558, หน้า 279) ได้อธิบายเรื่องนี้สอดคล้องกัน
สรุปได้ว่า เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด คำไทยแท้ส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว
ส่วนคำภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตส่วนใหญ่เป็นคำหลายพยางค์ เมื่อเรารับเอา
คำภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย เราจึงต้องตัดทอนเสียงของคำหรือ
ปรับลดจำนวนพยางค์ให้สั้นลง โดยเขียนเครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับไว้บนอักษร
สุดท้ายของพยางค์หรือคำที่ไม่ต้องการออกเสียง ซึ่งเรียกว่า ตัวการันต์ จึงนับได้ว่า
การที่เรารับเอาคำบาลีสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย ทำให้ภาษาไทยมีการใช้ตัวการันต์
เพิ่มขึ้น ดังตัวอย่างที่สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2517, หน้า 184-185) ให้ไว้ เช่น

/กาน/	การณั	กาญจนั	กานท์	การยั		
/กัน/	กันตั	กันฐั	กันท์	กรรฐั	กรรम्म	
/ขัน/	ขันธั	ขันทั	ขรรคั			

/ยาง/	พยางค์	ไตรยางศ์	บัญญัติไตรยางศ์				
/พัน/	พันธ์	พันธุ์	พรรค	พรรณ	พรรษ	พันธ์	พันธ์
/สัน/	สันต์	สันต์	สันท์	สันท์	ศัลย์	สรค์	
	สรรพ	สันหน					
/สัต/	สัตว์	สัตย์	ศัสตร์				

วิสันต์ ภูมิแก้ว (2545, หน้า 191-192) ได้แสดงตัวอย่างประกอบการอธิบายพร้อมทั้งให้ความหมายของคำเหล่านั้นไว้ด้วย เช่น

ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
ปลดลก	บัลลังก์	แท่น, ตก, นั่งขัดสมาธิเรียกว่านั่งคู่ บัลลังก์, ที่นั่งผู้พิพากษา
กุมภ	กุ่มภ	หม้อ, ชื่อราศีที่สิบเอ็ด เป็นกลุ่มดาวรูบคนปั้นหม้อ เรียกราศีกุ่มภ
อานิสส์	อานิสส์	ผลแห่งกุศล, ประโยชน์, ผลดี
คัมภีร์	คัมภีร์	ตำราที่ยกย่อง เช่น ตำราทางศาสนา, ตำราโหราศาสตร์, ตำราแพทยศาสตร์, ลีขซึ่ง

นอกจากนี้ วิสันต์ ภูมิแก้ว ยังกล่าวด้วยว่าการเขียนพยัญชนะกำกับด้วยเครื่องหมายทัณฑฆาตนี้ ทำให้เกิดคำพ้องเสียงก็มี เช่น

ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
การณ	การณ	เหตุ, เค้า, มูล
กาญจน	กาญจน์	ทอง
พนธ	พันธ์	ผูก, มัด, ตีรัง, ข้อผูกมัด
พณฐ	พันธุ์	พวกพ้อง, พี่น้อง, วงศ์วาน, เทือกเขา, เหล่ากอ, พี่ช

ในเรื่องเดียวกันนี้ สาโรจน์ บัวพันธุ์งาม (2558, หน้า 280) ได้ให้ตัวอย่างไว้เช่นกัน

ภาษาสันสกฤต	ภาษาบาลี	ภาษาไทย
กลป	กปป	กัลป์ (ส.)
การณ	การณ	การณ (ป. ส.)
จนทร	จนท	จันทร (ส.), จันท์ (ป.)
สวรค	สคค	สวรค์ (ส.)
อนนต	อนนต	อนันต์ (ป. ส.)

3. การไม่เขียนรูปวิสรรชนีย์กลางพยางค์หรือคำ

การไม่เขียนรูปวิสรรชนีย์กลางพยางค์หรือกลางคำในคำที่ไทยยืมมาจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต มีสาเหตุเนื่องจากการถ่ายถอดคำบาลีสันสกฤตเป็นตัวอักษรไทยในเบื้องต้น ถ้าอักษรตัวใดไม่มีเครื่องหมายพินทุกำกับข้างล่างและไม่มีรูปสระใด ๆ ติด แสดงว่าตัวนั้นอาจออกเสียง อะ ประสม เช่น สรณ อ่านว่า สะ-ระ-นัง ดังนั้นเมื่อเรารับคำบาลีสันสกฤตมาใช้ตามรูปคำไทยแล้ว แม้พยางค์นั้น ๆ จะออกเสียง อะ ประสม แต่ถ้าไม่อยู่ท้ายคำก็เว้นการประวิสรรชนีย์ ทั้งที่ออกเสียง อะ เหมือนเดิม เช่น สมานฉันท (สะ-มา-นะ-ฉัน) สรตะ (สะ-ระ-ตะ) ปกติ (ปะ-กะ-ติ) (สุทิวังค์ พงศ์ไพบูลย์, 2517, หน้า 185-186)

คำอธิบายข้างต้นสอดคล้องกับสาโรจน์ บัวพันธุ์งาม (2558, หน้า 282) ซึ่งอธิบายเรื่องเดียวกันนี้ไว้ว่า เนื่องจากคำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตส่วนใหญ่เป็นคำหลายพยางค์ พยางค์ที่ถ่ายทอดด้วยอักษรไทยและมีรูปพยัญชนะ 2 หรือ 3 ตัวซ้อนกันโดยไม่มีรูปสระกำกับ แต่ออกเสียงเป็นสระ [อะ] ทุกพยางค์ตามลักษณะการออกเสียงพยางค์ของคำในภาษาเดิม ดังนั้นคำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีลักษณะเช่นนี้มีการวางหลักเกณฑ์ไว้ว่า คำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตที่ออกเสียงสระ [อะ] กลางพยางค์ไม่ต้องประวิสรรชนีย์ แต่ถ้าออกเสียงสระ [อะ] ที่พยางค์ท้ายสุดของคำต้องประวิสรรชนีย์ การยกตัวอย่างคำของ สาโรจน์ บัวพันธุ์งาม ได้เขียนการออกเสียงของคำกำกับไว้ด้วย ซึ่งทำให้ทราบว่าคำนั้น ๆ มีการออกเสียง อะ ในตำแหน่งใดของคำบ้าง เช่น

ภาษาบาลีและ/หรือภาษาสันสกฤต	ภาษาไทย
กาณจน	กาณฺจน (ป. ส.) ออกเสียงว่า /กาน-จะ-นา/
จรณ	จรณะ (ป. ส.) ออกเสียงว่า /จะ-ระ-นะ/
สมณ	สมณะ (ป.) ออกเสียงว่า /สะ-มะ-นะ/
อารย	อารยะ (ส.) ออกเสียงว่า /อา-ระ-ยะ/

4. การเขียนคำโดยใช้รูป ัย และ ไย

เดิมเสียง ไอ ในภาษาไทยมี 2 รูป คือ ไอ และ ไอ แต่เมื่อได้รับอิทธิพลจากภาษาบาลีสันสกฤตมาแล้ว เราได้กำหนดการเขียนสระ ไอ เพิ่มขึ้นสำหรับแทนคำบาลีสันสกฤตโดยเฉพาะ ได้แก่ ัย และ ไย (สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์, 2517, หน้า 186)

รูป ัย

วิสันต์ ภูมิแก้ว (2545, หน้า 195) อธิบายการใช้รูป ัย ในกรณีที่เป็นพยัญชนะท้ายในภาษาเดิมเท่านั้น ดังนี้

สระ อัย ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤตซึ่งพยัญชนะสุดท้ายของศัพท์เดิมเป็นตัว ย (อ่านว่า ยะ) และหน้าตัว ย จะเป็นเสียงสระ อ เสมอ เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย จะเปลี่ยนตัว ย เป็นตัวสะกด (-อัย)

ตัวอย่าง

ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
กษย	กษัย	การสิ้นไป, การหมดไป, การเสื่อมไป, ชื่อโรคชนิดหนึ่ง
ชย	ชัย	การชนะ
สัสย	สงสัย	ไม่แน่ใจ
หทย	หทัย	หัวใจ, ใจ
อालย	อาลัย	ที่อยู่, ที่พัก, ห่วงใย, พัวพัน, ระลึกถึง ด้วยความเสียตาย

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2517, หน้า 186-187) อธิบายเรื่องการใช้รูป ัย กว้างกว่าที่วิสันต์ ภูมิแก้ว ได้อธิบายไว้ โดยอธิบายว่า รูป ัย นี้ใช้เขียนคำบาลี สันสกฤต

ที่เดิมมีสระ อะ ประสม เป็นพยางค์ตัน และพยางค์ที่ตามมา มี ย ประสมด้วยสระ อะ แต่ไทยออกเสียงกลุ่มพยางค์นั้นเป็นพยางค์เดี่ยวเสีย เช่น

วินย	เป็น	วินัย
สยน	เป็น	สัยน์ (ทีนอน)
นยน	เป็น	นัยนา นัยน์
กษย	เป็น	กษัย
ปฺรศฺรย	เป็น	ปราศรัย
ปจฺจย	เป็น	ปัจจัย
ภย	เป็น	ภัย

หรือเดิมมีสระประสม มี ย เป็นตัวสะกด และ ย เป็นตัวตาม เช่น

อຍยก	เป็น	อัยกา
อຍยิกา	เป็น	อัยยิกา
ศยยา	เป็น	ศัยยา (ทีนอน)

สาโรจน์ บัวพันธุ์งาม (2558, หน้า 283) ใช้หลักสัทศาสตร์ในการอธิบายเรื่องการเขียนคำโดยใช้รูป ั-ย ความว่า ตามสัทศาสตร์เสียง [อ] ในภาษาไทยประกอบด้วยหน่วยเสียงสระ /อะ/ หรือ /a/ ปรากฏร่วมกับหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย /ย/ หรือ /j/ ต่อมาไทยยืมคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ โดยที่คำภาษาบาลีและสันสกฤตเดิมบางคำมีโครงสร้างพยางค์หน้าประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น หน่วยเสียงสระ /อะ/ และพยางค์ที่ตามมามีหน่วยเสียงพยัญชนะ /ย/ หรือ /j/ เป็นพยัญชนะต้น เช่น <นย> <ปจฺจย> <วินย> <สมย> <อาศย> ฯลฯ คำภาษาบาลีและสันสกฤตดังกล่าวเมื่อมีการปรับลดจำนวนพยางค์ให้สั้นลงตามอักขรวิธีไทย หน่วยเสียงพยัญชนะต้น /j/ ได้ปรับเปลี่ยนหน้าที่เป็นพยัญชนะท้ายของพยางค์ข้างหน้า ทำให้คำยืมภาษาบาลีและสันสกฤตที่มีลักษณะพยางค์เช่นนี้ตรงกับรูปเขียนใหม่ คือ <ั-ย> เช่น

ภาษาสันสกฤต	ภาษาบาลี	ภาษาไทย	ออกเสียงว่า
ภย	ภย	ภัย (ป. ส.)	/ไพ/
วิจย	วิจย	วิจัย (ป. ส.)	/วิ-ใจ/
วินย	วินย	วินัย (ป. ส.)	/วิ-ไน/
อาลย	อาลย	อาลัย (ป. ส.)	/อา-ไล/

รูป ไย

นักวิชาการที่อธิบายเรื่องการเขียนคำโดยใช้รูป ไย มีวิธีการอธิบายที่แตกต่างกันไป เช่น สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2517, หน้า 187) ใช้หลักตัวสะกดตัวตามในการอธิบาย โดยกล่าวว่า ปกติรูป ไย จะใช้เขียนคำที่ต้องแปลงมาจากคำภาษาบาลีซึ่งประสมด้วยสระ เอ มี ย สะกด และ ย ตาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาบาลี	ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้
เวนเตยย	ไวเนเตย	เวนไตย
เสยยา	ศยยา	ไสยา
อภิเษย	อภิเษย	อภิไสย
ทกษิณเษย	ทกษิณเษย	ทักขิไนย
เชย	เชย	ไชย
สาปเตยย	สวาปเตย	สาปไตย (ทรัพย์)

ส่วนคำที่ดัดแปลงมาจากรูปอื่น ๆ ของบาลีก็มีบ้าง เช่น

วยากรณ	เป็น ไวยากรณ
เอราวณ	เป็น ไอยรา
สาเรุยย	เป็น สาไถย

วิสันต์ กัญแก้ว (2545, หน้า 195) อธิบายเรื่องเดียวกันนี้โดยใช้รูปสำเร็จของคำในภาษาเดิมในการอธิบาย ความเป็น ไย ใช้เขียนคำที่มาจากภาษาบาลีซึ่งรูปสระเดิมเป็น เอยย และใช้เขียนคำที่มาจากภาษาสันสกฤตซึ่งรูปสระเดิมเป็น เอย แต่เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย แผลงเป็นสระ ไอ (ไย) ตัวอย่าง

ภาษาบาลี	ภาษาสันสกฤต	ไทยใช้	ความหมาย
ภาคิเนยย	ภาคิเนย	ภาคิไนย	หลานคือลูกของพี่สาวหรือน้องสาว
เวนเตยย	เวนเตย	เวนไตย	ครูช
อาชานเวยย	อาชานเวย	อาชานไย	พันธุ์ดี, ตระกูลดี, ถ้าเป็นม้าที่ฝึกหัดมาดีแล้ว เรียกม้าอาชานไย, ถ้าเป็นคนที่ฝึกหัดมาดีแล้ว เรียกบุรุษอาชานไย

สารโจน บัวพันธุ์งาม (2558, หน้า 283-284) ใช้หลักสัทศาสตร์ในการอธิบายเรื่องเขียนคำ โดยใช้รูป <ย> ว่า คำภาษาบาลีเดิมที่มีโครงสร้างพยางค์ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น หน่วยเสียงสระ /เอ/ และมีหน่วยเสียง /ย/ เป็นตัวสะกดหรือคำภาษาสันสกฤตเดิมที่พยางค์ข้างหน้ามีโครงสร้างพยางค์ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้น และหน่วยเสียงสระ /เอ/ ส่วนพยางค์ที่ตามมาประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้น /ย/ และหน่วยเสียงสระ คำภาษาบาลีและสันสกฤตเดิมที่มีโครงสร้างพยางค์ดังกล่าวนี้ เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยได้กำหนดให้ใช้รูปเขียน <ไย> เช่น

ภาษาสันสกฤต	ภาษาบาลี	ภาษาไทย	ออกเสียงว่า
เชย	เชยย	> ไชย, ไชย- (ป. ส.)	/ไช/, /ไช-ยะ/
ไวเนย	เวไนย	> เวไนย (ป.)	/เวไน-ไต/
ศษย	สาชญ	> สาไญ (ป.)	/สา-ไญ/

แม้ว่านักวิชาการทั้งสามคนจะใช้หลักเกณฑ์หรือวิธีในการอธิบายเรื่อง การเขียนคำโดยใช้รูป <ย> และ <ไย> ที่แตกต่างกันไป แต่ไม่ว่าจะใช้วิธีใดในการอธิบาย ก็ทำให้เราได้เห็นอิทธิพลของคำยืมภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตที่มีต่อการเขียนคำ โดยใช้รูป <ย> และ <ไย> ในภาษาไทยได้เช่นเดียวกัน

5. การเขียนคำโดยไม่ใช่ไม้ไตคู่ในคำยืมภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2517, หน้า 186) และสารโจน บัวพันธุ์งาม (2558, หน้า 284) อธิบายเรื่องการเขียนคำโดยไม่ใช่ไม้ไตคู่ในคำยืมภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตไว้ สามารถสรุปความได้ว่า ตามอักขรวิธีไทย คำไทยที่ออกเสียงสั้นต้องใช้ไม้ไตคู่กำกับ ๙ เช่น คำที่ออกเสียงสระ เอ ซึ่งเป็นสระเสียงสั้นและมีตัวสะกด อักขรวิธีไทย จะเปลี่ยนรูปสระ โดยใช้ไม้ไตคู่แทน ๑ แต่เมื่อยืมคำภาษาบาลีและสันสกฤตมาใช้ โดยเฉพาะคำที่มีโครงสร้างพยางค์ประกอบด้วย สระ เอ และมีตัวสะกด ถึงแม้จะออกเสียงสั้น แต่ก็ไม่ต้องใช้ไม้ไตคู่กำกับ ทั้งนี้เพราะคำภาษาบาลี สันสกฤต ที่มีสระ เอ และมีตัวสะกดตัวตาม เราจะออกเสียงเป็นสระเสียงสั้น เราจึงนำหลักนี้มาใช้โดยอนุโลมไม่ว่าคำนั้น รูปเดิมจะมีสระ เอ อยู่ด้วยหรือไม่ เช่น

ปลง	ใช้เป็น	เบญจ
วชร	ใช้เป็น	เพชร
วชรฆาต	ใช้เป็น	เพชรฆาต

วจจ	ใช้เป็น	เวจ (อุจจาระ)
สรรวชญ	ใช้เป็น	สรรรเพชญ
อนิจจนานา	ใช้เป็น	อนเจอนานา

6. การใช้รูปอักษรบางรูปเขียนคำในภาษาไทย

การเขียนคำในภาษาไทยบางคำทั้งที่เป็นคำไทยเองและเป็นคำที่ไทยยืมจากภาษาอื่นด้วยรูปอักษรบางรูปที่เราคิดขึ้น เป็นอิทธิพลอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการที่ไทยยืมคำภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาใช้ สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2517, หน้า 181-184) ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า เนื่องจากหน่วยเสียงภาษาบาลีและสันสกฤตมีไม่เท่ากับหน่วยเสียงภาษาไทย ดังนั้นเมื่อไทยรับภาษาบาลี สันสกฤตมาใช้ เราจำเป็นต้องคิดรูปตัวอักษรบางตัวขึ้น เพื่อถ่ายทอดหน่วยเสียงที่ไม่ตรงกับหน่วยเสียงของภาษาไทย และเมื่อเราคิดขึ้นแล้ว แทนที่จะใช้ตัวอักษรเหล่านั้นเฉพาะถ่ายทอดคำที่รับมาจากบาลี สันสกฤต เรากลับนำไปใช้กับคำภาษาไทยและภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ด้วย

ตัวอักษรที่เราคิดขึ้น และสามารถนำไปใช้แทนเสียงบาลีและสันสกฤตที่ต่างไปจากหน่วยเสียงของไทย ได้แก่

- (1) ° (นฤคหิต)
- (2) ฤ ฤา ฤา
- (3) ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ฌ ญ ฐ ภา
- (4) ศ ษ

ดังตัวอย่าง

(1) ° (นฤคหิต) ไทยรับมาใช้กับภาษาไทย สมัยกรุงสุโขทัยและสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเขียนบนตัวอักษรที่ต้องการให้อ่านมีเสียง ม สะกด เช่น

สู่สี่ สองลี	=	สู่สม สองสม	(โคลงนิราศกำสรวล)
ค้แหง	=	ค้ำแหง	(จารึกสุโขทัย)
บ้เรอ	=	บ้ำเรอ	(จารึกสุโขทัย)
งามแกก้	=	งามแกกม	(จารึกสุโขทัย)
ชู้นู้	=	ชุนนม	(คำโบราณ)

(2) ฤ ฤา ฤ ภา เช่น กฤษ เป็นคำโบราณ ปัจจุบันใช้ กรีช (ว่าคำนี้มาจากมลายู) ฤชา (ค่าธรรมเนียม) จะมี ฤ ฤ บังคร ฤสาช (เรียกผู้เป็นใหญ่ เช่น กษัตริย์) ตฤ อ่าน ตรี แปลว่า ปลา ฤยา (ไม่เอา มีใช้น้อย) ฤามี (มีหรือ) ฤา (ลือ) ฤาชา (ลือชา) ฤสาช (พระราช)

(3) ฏ ฎ ฐ ฑ ฒ ณ ฆ ญ ฐ ภ เช่น ปฏัก (ประดัก)/แพ่า หมายถึง แก่ มีอายุมาก/ฆ่า เขียน ฆ้อง ระฆัง ตะเฆ่/ประเทศญวน ชาวญวน ญิบ (เป็นคำเก่า แปลว่า สอง) ฐี่ (เป็นคำโบราณใช้เรียกลูกคนที่ 2) หล้า เทอญ หาญ ครวญ ฆึง เขิญ เผอญ สะคราญ นงคราญ ฯลฯ ฐี่ปุ่น (เรียกชาว japan) กุญแจ (มลายู)

(4) ศ ษ เช่น ศอ (คอ) ศอก ศีก เด็ก (ศึก) เศร้า เพรศ พิศ พิศวง ปราศจาก ศก (ผม) จากภาษาเขมร ศรี (พลู) จากภาษามลายู ไอศกรีม จากคำภาษาอังกฤษ หรือใช้เขียนคำที่ดัดแปลงเสียงขึ้นคล้าย ศ เข้าลิลิต เช่น ทุเรศ นิราศ ลาศ นาภิศ มหิศ/ดาชดา ดาชดิน ผิดาษ ตระดาษ (ขาว ผือก) กระดาษ อังกฤษ ภาชี ผ้าภาษา (ทมิลและมลายู มีคำ กาสา หมายถึง ผ้าดิบ ผ้าหยาบ)

7. การเขียนคำแบบลากเข้าความ

การยืมคำจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาใช้ในภาษาไทย ทำให้เกิดการเขียนคำบางคำในภาษาไทยให้มีรูปคล้ายกับรูปคำในภาษาบาลีหรือภาษาสันสกฤต ทั้งที่คำนั้นไม่ใช่คำที่ไทยยืมมาจากภาษาบาลีหรือภาษาสันสกฤต ดังตัวอย่างที่สุภาพร มากแจ้ง (2535, หน้า 160) ได้ให้ไว้ เช่น

คำเดิม	ไทยเขียน	ความหมาย
สิระห์ (มลายู)	พระศรี	หมากพลู
ข้าวसान	ข้าวสาร	ข้าวที่เอาเปลือกออกแล้ว
ลาชูเวอร์ดี (เปอร์เซีย)	ราชาวดี	การลงยาเคลือบทองให้เป็นสีฟ้า

8. การเขียนคำโดยใช้แนวเทียบผิต

การใช้คำที่ไทยยืมจากภาษาบาลีหรือภาษาสันสกฤตมาเป็นแนวเทียบ ในการเขียนคำไทยบางคำ อาจทำให้เกิดการเขียนคำโดยใช้แนวเทียบผิตได้ เนื่องจากสาเหตุตามที่สุทวิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2517, หน้า 192) อธิบายไว้ว่า คำบาลี สันสกฤต ส่วนหนึ่งเรารับมาใช้ในรูปการันต์ และคำทำนองเดียวกันนั้นมีมากคำ จนทำให้บางคน

เกิดเข้าใจผิดนำไปเทียบใช้กับคำอื่น ซึ่งเป็นคำคนละลักษณะกัน ทำให้เกิดแนว
เทียบผิด เช่น

จำนง	เขียนผิดเป็น	จำนงค์	อาจเทียบจาก	อนงค์
สำอาง	เขียนผิดเป็น	สำอางค์	อาจเทียบจาก	พยางค์ สุรางค์
อวสาน	เขียนผิดเป็น	อวสานต์	อาจเทียบจาก	วสันต์ การันต์
ผาสุก	เขียนผิดเป็น	ผาสูก	อาจเทียบจาก	สุข
ละโมบ	เขียนผิดเป็น	ละโมภ	อาจเทียบจาก	โลภ
อาจิน	เขียนผิดเป็น	อาจินต์	อาจเทียบจาก	สุจินต์
เบญจเทศ	เขียนผิดเป็น	เบญจเทศ	อาจเทียบจาก	เทศ
ทะเลสาบ	เขียนผิดเป็น	ทะเลสาบ	อาจเทียบจาก	คำสาป
บอระเพ็ด	เขียนผิดเป็น	บรเพช	อาจเทียบจาก	เพชร
รชชาติ	เขียนผิดเป็น	รชชาติ	อาจเทียบจาก	กาชาติ
นภศูล	เขียนผิดเป็น	นพศูล	อาจเทียบจาก	นพรัตน์
สิงโต	เขียนผิดเป็น	สิงห์โต	อาจเทียบจาก	สีห์

บทสรุป

คนไทยยืมภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาใช้เป็นเวลายาวนานนับศตวรรษ
ทำให้ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมีอิทธิพลต่อภาษาไทยในด้านต่าง ๆ รวมทั้ง
“ด้านอักขรวิธี” ด้วย ซึ่งอิทธิพลเหล่านี้เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป จนบางครั้งผู้ใช้
ภาษาไทยไม่รู้สึกรวามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น

อิทธิพลด้านอักขรวิธีที่ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมีต่อภาษาไทย ที่พบคือ
การทำให้ภาษาไทยมีตัวสะกดในแต่ละมาตราเพิ่มมากขึ้น การที่คำบางคำต้องเขียน
พยัญชนะกำกับด้วยเครื่องหมายทัณฑฆาต การไม่เขียนรูปประวิสรรชนีย์กลางพยางค์
หรือคำในคำบางคำ การเขียนคำโดยใช้รูป -ย และ -เย การเขียนคำโดยไม่ใช้ไม้ไต่คู้
ในคำยืมบาลีสันสกฤต การใช้รูปอักษรบางรูปของภาษาบาลีและสันสกฤตมาเขียนคำ
ในภาษาไทย ทั้งที่เป็นคำไทยหรือคำที่ไทยยืมมาจากภาษาอื่น การเขียนคำแบบ
ลากเข้าความ ซึ่งทำให้คำบางคำดูเหมือนเป็นคำที่ไทยยืมมาจากภาษาบาลีและภาษา
สันสกฤตทั้งที่ความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น รวมถึงการเขียนคำโดยใช้แนวเทียบผิด ซึ่งใช้

แนวเทียบการเขียนแบบใช้รูปการ์ตูน หรือใช้รูปสัญลักษณ์ในภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต มาเป็นแนวเทียบในการเขียนคำที่ไม่ใช่คำยืมจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต

การที่ผู้ใช้ภาษาไทยได้ทราบถึงอิทธิพลด้านอักขรวิธีที่ภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมีต่อภาษาไทยดังที่กล่าวมานี้ จะมีส่วนช่วยให้ผู้ใช้ภาษาไทยมีหลักในการจดจำ และมีความเข้าใจหลักการเขียนคำที่ไทยยืมมาจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต รวมทั้งการเขียนคำไทยและคำที่ไทยยืมมาจากภาษาอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

รายการอ้างอิง

- บุญเหลือ ใจมโน. (2556). *ภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: แคนเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตคอร์ปอเรชั่น.
- ปรีชา ทิชีนพงศ์. (2534). *บาลี-สันสกฤตที่เกี่ยวกับภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นานามีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- วิสันต์ ภูแก้ว. (2545). *ภาษาบาลีสันสกฤตที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สาโรจน์ บัวพันธุ์งาม. (2558). *เอกสารประกอบการสอน กระบวนวิชา (014211) ภาษาบาลีและสันสกฤตในภาษาไทย*. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2517). *บาลี-สันสกฤตที่สัมพันธ์กับภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาพร มากแจ้ง. (2535). *ภาษาบาลีสันสกฤตในภาษาไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.